

Soteuudistuksen rahoitusasiat

Taloustorstai 18.6.2020

Arto Sulonen

VM kuntainfo 10.6.2020

Tärkeimmät nostot sote-paketin raha-asioista suhteessa aiempaan valmisteluun

Yleistä

- Esitetty malli johtaa kuntien suhteellisen velkaantuneisuuden kasvuun
- Kuntien verotulojen siirrossa ei oteta huomioon kaupunkien ja kuntien kasvua tai supistumista eikä täten myöskään investointitarpeita tai säästöpotentiaalia tulevaisuudessa

Kuntatalous

- Esitys noudattelee pitkälti viime kierroksen valmistelua
- +/-100 €/asukas muutos tai yhden (1) %-yksikön nostopaine kunnallis-veroprosenttiin kestämaton tässä kuntataloustilanteessa
- Yksittäisiä muutoksia valtionosuuden määräytymisperusteisiin, mm. 50 % kiinteistö-verosta tulopohjan tasaukseen

Maakunnat

- Maakunnille siirtyvät kiinteistöt maakuntien omaan taseeseen - ei kansallista tilakeskusta
- Rahoituksen maksimimuutos rajattu +/-150 €/asukas seitsemän (7) vuoden siirtymäaikana
- Rahoituksen säästöleikkurina tarpeen kasvun huomioiminen vajaana vain 80 % osalta tavoitteena 1,5 mrd. € säästö vuonna 2035

Sote-uudistuksen aiheuttama talouden muutos veronmaksajan näkökulmasta

		VAIKUTUKSET (VM 10.6.)				
Kuntia (kpl)	Asukasmäärä 31.12.2018	Maakunta		Kunnat	Veronmaksaja	
		(rajoittamaton) (rajoitettu)			(=edell. summa)	
		€ / as	€ / as		€ / as	€ / as
10 Länsi-Uusimaa	464 302	-194	-150	-57	-207	-96,2
6 Keski-Uusimaa	196 997	-151	-150	-26	-176	-34,7
7 Kymenlaakso	173 388	-151	-150	24	-126	-21,9
15 Pohjanmaa	180 794	-189	-150	64	-86	-15,6
1 Helsinki	648 042	-222	-150	85	-65	-42,0
18 Pohjois-Savo	245 602	-92	-92	39	-53	-13,1
22 Pirkanmaa	515 095	-50	-50	19	-31	-15,9
9 Etelä-Karjala	128 756	13	13	-42	-29	-3,79
27 Varsinais-Suomi	478 582	-19	-19	31	12	5,64
17 Satakunta	218 624	19	19	1	19	4,26
2 Vantaa ja Kerava	264 420	88	88	-69	20	5,16
14 Etelä-Savo	144 615	53	53	5	57	8,29
7 Itä-Uusimaa	97 263	165	150	-83	67	6,50
9 Päijät-Häme	200 629	313	150	-66	84	16,9
8 Kainuu	73 061	39	39	53	93	6,76
23 Keski-Suomi	275 521	184	150	-57	93	25,6
12 Pohjois-Karjala	162 240	397	150	-57	93	15,2
11 Kanta-Häme	171 364	208	150	-38	112	19,1
30 Pohjois-Pohjanmaa	412 161	108	108	13	121	50,0
17 Etelä-Pohjanmaa	189 715	125	125	37	162	30,7
8 Keski-Pohjanmaa	68 437	181	150	41	191	13,1
21 Lappi	178 522	189	150	50	200	35,8

Kunnat-sarakkeen luvut on laskettu maakunnan kuntien +/-100 €/as rajoitetut muutosvaikutukset summaamalla.

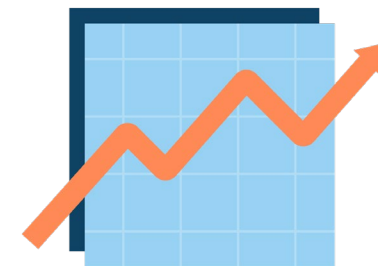
Vaikutus veronmaksajan kannalta on laskettu maakunnan +/-150 €/as rajoitetun ja kuntien +/-100 €/as rajoitettujen vaikutusten yhteissummana.

→ Täten veronmaksajavaikutus voidaan tulkita **paineena, joka kohdistuu alueen paikallistason verotukseen**, eli kunnallis- (ja maakunta-?) verotukseen rahoitusvaikutusten ollessa täysimääräisesti voimassa 2029 →

Sote-uudistuksen siirtolaskenta (VM 10.6.2020)

Miten sotesiirron kunnallisveroprosentin leikkaus lasketaan?

	mrd. euroa
Siirtyvät kustannukset	19,1
Leikattava yhteisövero	-0,6
Leikattava valtionosuus	-6,4
Kunnallisverosta leikattavaksi jäävä osuus	-12,1
→ Tarvittava euromäärä laskennassa käytetyillä veropohjatiedoilla johtaa 12,63 %-yksikön kunnallisveron leikkauksen	

HUOM!

Kunnallisverosta leikattava prosenttiosuus on laskennan **lopputulos** – ei laskentaa ohjaava suure!

Prosentti siis muuttuu kustannusten, valtionosuuksien ja yhteisöveron muuttuessa.

Sote-uudistuksen kuntavaikutukset

Miten kunnallisverosta leikattava prosentti-osuus (-12,63 % tai joku muu) määräytyy?

1. Laskenta lähtee kunnista maakunnille siirtyvistä kustannuksista (19,1 milj. €)
 - Eurolleen tämän verran tulee kuntien tuloja siirtää valtiolle maakuntien rahoitusta varten.
 - **HUOM! Jos tämä kustannus pienenee, myös tulojen vähennystarve pienenee.**
2. Noin kolmannes (6,93 milj. €) rahoitetaan valtionosuuden, yhteisöveron ja verokompensaatioiden leikkauksilla. Loppuosa rahoitustarpeesta kerätään kunnallisveroprosenttia leikkaamalla.
3. Laskennan lopputuloksena eli edellisten erotuksena ($19,1 - 6,93 = 12,1$) saadaan kunnallisverosta leikattava euromäärä, joka 10.6. julkaistuissa laskelmissa on -12,1 milj. €.
4. Laskennassa käytettävällä veropohjalla tämä tarkoittaa 12,63 %-yksikön leikkausta kunnallisveroprosenttiin.

Kunnallisveroprosentista leikattava osuus on laskennan lopputulos - ei laskentaa ohjaava suure!

Siirtyvät sote- ja pela-kustannukset	1.	19 050 588 946
Yhteisöverosta leikataan		-560 954 993
Valtionosuutta leikataan		-4 858 299 407
Verokompensatioita leikataan		-1 588 300 011
VOS, muutosrajoittimen rahoitus		9 422 239
Verotuskustannusten alenema		70 000 000
Em. Siirroilla rahoitetaan kustannuksesta	2.	-6 928 132 171
--> Kunnallisverosta leikattavaksi jää	3.	-12 099 787 414
...mikä tällä veropohjalla tarkoittaa	4.	= 12,63 %-yksikköä

Kuntaliiton Sote-Tulevaisuuspäivä 10.6.2020 klo 9-12:30

Asiantuntijapuheenvuorot

9:35

alkaen

Rahoituksen siirto ja
kuntavaikutukset

Salonen

Lehtonen, Rainio, Hirvonen

10:30

alkaen

Omaisuuksien siirrot
ja kiinteistöjen
hallinta

Leppänen, Kuittinen

Sulonen, Korhonen

11:20

alkaen

Maakuntien
rahoituksen
riittävyys ja
määräytyminen

Jaakkola, Häkkinen

Metso, Virtanen

Omaisuusjärjestelyt ja kompensaatiosääntely sote- uudistuksessa

18.6.2020

Arto Sulonen

Toimitilaratkaisu

- Lainsäädäntö ei edellytä perustettavaksi valtakunnallista toimitilayhtiötä eikä alueellisia toimitilayhtiöitä
- Toimitilat siirtyvät maakuntien taseeseen ja hallinnoitaviksi
- Toimitilaratkaisut maakunnan päätösvallassa
- Maakunnat laativat ministeriöille vuosittain esityksen investointisuunnitelmaksi neljäksi vuodeksi (maakunnilla ei oikeutta ottaa pitkäaikaista lainaa)

Kompensaatio siirtyvästä omaisuudesta

- Oikeus kompensaatioon, jos välittömät kustannukset ylittävät euromäärän, joka vastaa **0,7 prosenttiyksikön** korotustarvetta laskennallisesta kunnallisveron tuotosta (korvausraja)
- Lisäksi oikeus kompensaatioon, jos kunnan veroprosentti ylittää kahdella prosenttiyksiköllä kaikkien kuntien painotetun keskimääräisen tuloveroprosentin. Korotus olisi 75 % korvausrajan alittavalta osalta
- Kuntaliitto esittänyt korvausrajaksi rajaksi **0,25 prosenttiyksikköä** tai kustannus **vähintään 3 milj. euroa**

Kompensaatiossa huomioon otettavat kustannukset

- Korvaus vain välittömistä kustannuksista
- Tarpeettomaksi jäävät toimitilat korvauksen piirissä
- Kunnilta siirtyvä irtain omaisuus (ja henkilöstön lomapalkkavelka) otettaisiin huomioon peruspääoman alennuksena (ei tulosvaikutteinen)
- Kuntayhtymien peruspääomaosuudet ?
- Kuntaliitto vaatinut kaikkien em. korvauserien huomioimista kompensaatiota laskettaessa